

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Żelazowski
Sędziowie:	SA Grzegorz Chojnowski SA Andrzej Wiśniewski (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Maziarek

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej w Goleniowie Huberta Kołtuniaka

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2017 r. sprawy

D. M.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 270 § 2 kk w zw.
z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 14 października 2016 r., sygn. akt III K 162/15

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe
za postępowanie odwoławcze, w tym opłatę w kwocie 2.300 (dwa tysiące trzysta) złotych.

Andrzej Wiśniewski Maciej Żelazowski Grzegorz Chojnowski

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 14 października 2016r. uznał D. M. za winnego tego, że w okresie od miesiąca stycznia 2009 r. do dnia 20 lutego 2009 r. w G. oraz w S., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach czynu ciągłego, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, doprowadził S. G. oraz G. G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 710.000,00 zł w ten sposób, że jako prokurent Spółki (...) z o.o. z siedzibą w S. i działając poprzez pełnomocnika tej spółki uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 10 lutego 2009 r. sygn. I Nc 8/09, którym S. G. oraz G. G. zobowiązani zostali do zapłaty na rzecz Spółki (...) z o.o. z siedzibą w S. kwoty 710.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami zastępstwa procesowego w terminie 14 dni od dnia doręczenia nakazu, wprowadzając w błąd Sąd Okręgowy w Szczecinie poprzez przedłożenie

do pozwu dokumentów w postaci wypełnionego niezgodnie z wolą S. G. oraz G. G. blankietu weksla na zlecenie wystawionego na rzecz D. M., który ustąpił z praw z nich wynikających na rzecz Sp. z o.o. (...) z siedzibą w S. i potwierdzeń przelewów z dnia 22 i 29 lutego 2008 r. oraz 14 marca 2008 r. kwot po 210.000,00 zł, 260.000,00 zł oraz 240.000,00 zł G. G. tytułem zakupu papieru wartościowego nr (...), a następnie wykonując prawa wynikające z uzyskanego nieprawomocnego nakazu zapłaty, na podstawie przelanej D. M. w dniu 20 lutego 2009 r. przez Sp. z o.o. (...) w S. wierzytelności, doprowadził do zawarcia w dniu 20 lutego 2009 r. w G. umowy sprzedaży (...) udziałów o wartości nominalnej 247.500,00 zł w Sp. z o.o. (...) z siedzibą w G. przez S. G. oraz G. G. za kwotę 136.250,00 zł, a także zawarcia w tym samym dniu i miejscu porozumienia (...), w którym G. G. w zamian za zwolnienie z tytułu długu wynikającego z nakazu zapłaty zobowiązał się złożyć wniosek o zmianę decyzji o zezwoleniu na założeniu szkół publicznych przez G. G. i J. N. poprzez wykonywanie całości uprawnień wynikających z decyzji wyłącznie przez J. N., zaś S. G. i G. G. zrzekli się praw niemajątkowych wynikających ze sprzedaży udziałów w Sp. z o.o. (...) z siedzibą w G., czym działał na szkodę S. G. oraz G. G., tj. popełnienia czynu opisanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za tak opisany czyn na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. oraz art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w rozmiarze 200 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 złotych.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015r. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej względem D. M. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 4 lat próby.

Na podstawie art. 46 § 2 k.k. Sąd orzekł od oskarżonego na rzecz S. G. i G. G. nawiązki po 20.000 złotych na rzecz każdego z pokrzywdzonych.

Sąd rozstrzygnął również o kosztach procesu.

Apelacje od wyroku wywiedli obrońcy oskarżonego.

Obrońca oskarżonego adw. A. T. zaskarżył wyrok na korzyść oskarżonego, zarzucając mu:

1. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. **obrażę przepisów prawa materialnego**, a mianowicie:

1. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 w zb. z art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 poprzez błędne ich zastosowanie i nieuzasadnione przyjęcie, że zachowanie oskarżonego objęte zarzutem aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona występku opisanego we wskazanych artykułach w sytuacji gdy niemożliwym było "wprowadzenie w błąd Sądu Okręgowego w Szczecinie poprzez przedłożenie do pozwu dokumentów w postaci wypełnionego niezgodnie z wolą S. G. oraz G. G. weksla na zlecenie wystawionego na rzecz D. M., gdyż weksel ten ma charakter weksla własnego i zupełnego, a więc takiego, który nie może być uzupełniony o jakiejkolwiek dalsze informacje (poza indosem) i tym samym **nie jest możliwe** wypełnienie go niezgodnie z niczyją wolą; a nadto to nie oskarżony występował do Sądu Okręgowego z pozwem o zapłatę z weksla, a więc również z tego względu nie jest możliwe, aby to oskarżony wprowadził w błąd Sąd Okręgowy w sprawie o zapłatę z weksla własnego zupełnego G. G.,

2. art. 46 § 2 k.k. poprzez niezasadne orzeczenie nawiązki w sytuacji, gdy pokrzywdzeni w sprawie nie doznali żadnego uszczerbku w majątku, gdyż primo oskarżony zwolnił, ich z długu wynikającego z nakazu zapłaty, secundo dług powstał na skutek zachowania pokrzywdzonych, którzy świadomie zaniechali wnoszenie środka zaskarżenia i w ten sposób doprowadzili do powstania prawomocnego zobowiązania,

2. nadto, na podstawie art. 427 § 2 w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku **obrażę przepisów postępowania**,

1. a mianowicie art. 7 k.p.k., 5 § 2 k.p.k., 410 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału i w konsekwencji naruszenie zasady domniemania niewinności poprzez bezzasadne przyjęcie wypełnienia weksla niezgodnie z wolą wystawcy w sytuacji gdy opinie biegłych na które powołuje się Sąd wskazują na autentyczność weksla, Sąd czyni ustalenia że

weksel ma charakter weksla własnego zupełnego i w oparciu o powyższe naruszenie zasady domniemania niewinności (niezastosowanie art. 5 § 2 k.p.k.),

2. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 7 k.p.k., 5 § 2 k.p.k., 410 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału w szczególności bezzasadne przyjęcie, iż weksel okazany świadkowi A. M. to ten sam dokument, który został złożony w Sądzie Okręgowym w sytuacji, gdy świadek ten nie był w stanie wskazać na powyższe, zwłaszcza w sytuacji, gdy Sąd ustala, iż oskarżony miał dysponować wieloma kartkami z podpisami pokrzywdzonych,

3. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 7 k.p.k., 5 § 2 k.p.k., 410 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału polegającą na braku jakiegokolwiek analizy przez Sąd wyciągów złożonych przez oskarżonego, potwierdzających późniejsze wpłaty i wypłaty dużych kwot z rachunku, co wskazuje iż D. M. w czasie objętym zarzutem miał praktykę dysponowania dużymi kwotami gotówki, co w świetle orzeczenia Sądu odwoławczego było szczególnie istotne, zwłaszcza w sytuacji gdy pokrzywdzony powołuje się na tak niecodzienną okoliczność jak zapłata w gotówce 670 tys. zł E. K. za nabycie nieruchomości, czy też zwrot pożyczki w kwocie 710000 zł bez pokwitowania,

4. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 7 k.p.k., 5 § 2 k.p.k., 410 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału polegającą na przyjęciu, iż G. G. zwrócił oskarżonemu kwoty 210000 zł, 260000 zł oraz 240000 zł bez pokwitowania, gdyż miał wówczas do niego zaufanie, w sytuacji gdy z zeznań pokrzywdzonego wynika, iż kwoty 300000 zł na zakup udziałów nie chciał pożyczyć od D. M., gdyż mu nie ufał i dlatego pożyczył ją od spółki (...), co świadczy o wewnętrznej sprzeczności tych zeznań i tym samym wadliwości ustaleń Sądu,

5. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia wnioskowanych dowodów z przesłuchania świadków - członków rodziny G. G., którzy mieli pożyczyć kwotę 670 tys. zł, co w świetle analizy dowodów przeprowadzonej przez Sąd meriti miało przesądzić o braku istnienia pożyczki wekslowej, gdyż środki na zakup nieruchomości mieli przekazać członkowie najbliższej rodziny pokrzywdzonego,

6. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia wnioskowanych dowodów z opinii biegłego z dziedziny bankowości, finansów na okoliczność wykazania czy obroty na rachunku bankowym pokrzywdzonego mogły mieć jakiegokolwiek znaczenie przy staraniu się o kredyt wnioskowany przez pokrzywdzonego,

7. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia z urzędu dowodów, co do autentyczności weksla, daty jego powstania jako dokumentu, i jedynie oparcie się na opinii biegłych co do autentyczności weksla sporządzonej na potrzeby innego postępowania na przebieg którego strony nie miały wpływu, co, czyni ustalenia w zakresie autentyczności weksla, braku możliwości ustalenia daty jego powstania - dowolnymi,

8. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 168 k.p.k. poprzez ustalenie modus operandi w oparciu o notoryjność sądową w sytuacji, nie zwrócenia uwagi na powyższe stronom postępowania,

9. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, mianowicie art. 393 § 3 k.p.k. poprzez brak oceny prywatnej opinii według zasad właściwych dla badania opinii biegłych sądowych,

3. w konsekwencji błęd w ustaleniach faktycznych polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż:

o D. M. nie pożyczył G. G. kwot 210000 zł, 260000 zł oraz 240000 zł, które najprawdopodobniej zostały wykorzystane na zakup nieruchomości od E. K.,

o G. G. zwrócił D. M. kwoty 210000 zł, 260000 zł oraz 240000 zł ale nie żądał pokwitowania,

o doszło do doprowadzenia niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych w wysokości 710000 zł,

o możliwe jest wprowadzenie w błąd Sąd orzekający o rozszczeniu na podstawie zobowiązania abstrakcyjnego wynikającego z weksła własnego i zupełnego, w szczególności, gdy Sąd ustala iż nie istniała deklaracja wekslowa, która w jakikolwiek sposób mogłaby ograniczać abstrakcyjność zobowiązania z weksła.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł **o uniewinnienie** oskarżonego od zarzucanego czynu. W przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku, **obrońca wniósł o uchylene** zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Szczecinie.

Obrońca oskarżonego D. M. adw. M. R., zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie III Wydziału Karnego z dnia 14 października 2016 r. - sygn. akt: III K 162/15, w części, to jest w zakresie dotyczącym oskarżonego D. M., to jest w punktach 1, 3, 4 i 5 orzeczenia i na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2, 3 i 4 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i popadnięcie w dowolność tej oceny, polegające na nieuwzględnieniu w tej ocenie zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, przejawiające się w sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią przeprowadzonych w sprawie dowodów oraz w sprzeczności wniosków poczynionych przez Sąd z dokonanymi ustaleniami faktycznymi na podstawie przeprowadzonych dowodów przez przyjęcie, iż:

1) oskarżony D. M. podstępnie uzyskał podpisy S. G. i G. G. na wekslu wystawionym na kwotę 710.000 zł, pomimo że wniosek taki nie wynika z treści przeprowadzonych dowodów, w szczególności żaden z dowodów nie pozwala na ustalenie kiedy i w jakich okolicznościach to podstępne uzyskanie podpisów przez oskarżonego miało nastąpić, w tym nie wynika to zeznań S. G. i zeznań G. G., który wręcz stwierdził, iż nigdy wraz z małżonką nie podpisywali się w dwójkę na jakiegokolwiek kartce in blanco na prośbę oskarżonego (zeznania G. G. na rozprawie dnia 29.01.2016 r. str. 5 protokołu),

2) oskarżony D. M. cieszył się zaufaniem G. G. pomimo, że jak wynika z zeznań G. G. nie ufał on D. M. na tyle aby zaciągnąć u niego pożyczkę, dlatego zaciągnął ją w (...) Sp. z o.o. (wcześniej (...) Sp. z o.o.), w związku z tym nie może być uznane za wiarygodne twierdzenie G. G. i S. G., że bez żadnych ograniczeń i w dużych ilościach podpisywali na prośbę D. M. i przekazywali mu kartki in blanco, na czym w zaskarżonym wyroku oparto całą koncepcję podstępnego uzyskania przez oskarżonego podpisów pod wekslem, pomimo braku ustalenia przynajmniej w przybliżeniu daty i okoliczności w jakich uzyskanie tych podpisów miało nastąpić, a także nie jest możliwym przyjęcie za wiarygodne twierdzenia G. G., iż przekazał on D. M. w gotówce kwoty 210.000 zł, 260.000 zł i 240.000 zł bez pokwitowania ich odbioru,

3) oskarżony D. M. w celu jedynie upozorowania udzielenia G. G. pożyczki wekslowej, pod pretekstem uwiarygodnienia zdolności kredytowej G. G. dokonał przelewów na rachunek bankowy G. G. w dniach 22.02.2008 r., 29.02.2008 r. i 14.03.2008 r., kwot 210.000 zł, 260.000 zł i 240.000 zł, które następnie G. G. wypłacał z rachunku bankowego i zwracał w gotówce D. M., a ten następnie wpłacał te środki na swój rachunek oankowy w BanKu (...), pomimo że jak wynika z zeznań G. G. nigdy nie zamawiał on takich kwot do wypłaty z jego rachunku bankowego, ani osobiście w oddziale Banku, ani przy pomocy bankowości elektronicznej i telefonicznej, a poza nim nikt nie był upoważniony do zamawiania i wypłacania środków z jego rachunku bankowego, w związku z czym za całkowicie niewiarygodne należy uznać zeznania G. G., który zeznał, że to oskarżony D. M. informował go telefonicznie, iż gotówka jest przygotowana do wypłaty w Banku i mogą po nią podjechać w celu przekazania jej oskarżonemu,

4) kwoty jakie miał wpłacać oskarżony D. M. na rachunek bankowy G. G. w dniach 22.02.2008 r., 29.02.2008 r. i 14.03.2008 r., pokrywają się z kwotami następnie wpłacanymi przez D. M. na jego rachunek bankowy w Banku (...), pomimo że jak wynika z historii rachunku bankowego D. M. często dokonywał on wpłat i wypłat gotówkowych z

rachunku bankowego i w zależności od analizowanego okresu czasu suma tych operacji jest różna i odbiega od sumy kwot przelanych na rachunek bankowy G. G.,

5) G. G. nie zaciągnął innych pożyczek niż pożyczka z dnia 7.07.2008 r. na kwotę 35.000 zł i z dnia 17.07.2008 r. na kwotę 5.000 zł, w tym nie zaciągnął u D. M. pożyczki w kwocie 710.000 zł oraz pomiędzy G. G. i D. M. nie istniał stosunek zobowiązaniowy wynikający z weksla, gdyż G. G. nie wystawił weksla własnego nr (...), pomimo że w aktach niniejszej sprawy znajduje się weksel własny na kwotę 710.000 zł, podpisany przez S. G. i G. G. (oryginalność podpisów potwierdza opinia z zakresu badań pisma i podpisów), który jest dokumentem potwierdzającym zaciągnięcie pożyczki wekslowej w kwocie 710.000 zł, który nie został skutecznie zakwestionowany przez wykazanie jakimkolwiek dowodem, poza zeznaniami S. G. i G. G., iż pożyczka ta nie została udzielona, a wręcz ww. osoby podpisując Porozumienie z dnia 20.02.2009 r. złożyły w nim oświadczenia woli i wiedzy, z których jednoznacznie wynika, iż nie kwestionowały one faktu istnienia zobowiązania wekslowego w kwocie 710.000 zł,

6) oskarżony D. M. doprowadził S. G. i G. G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 710.000 zł, pomimo że rozporządzenie przez nich mieniem o takiej wartości nie wynika z któregośkolwiek z przeprowadzonych dowodów, w tym w szczególności nie przeprowadzono żadnego dowodu, w tym nie sporządzono żadnej opinii biegłych na okoliczność, że dokonane przez pokrzywdzonych w dniu 20.02.2009 r. czynności prawne objęte Porozumieniem i Umową sprzedaży udziałów w spółce z o.o., niosły ze sobą dla nich skutki finansowe o takiej wartości i to w sytuacji gdy uzyskali oni cenę sprzedaży udziałów w kwocie 136.250 zł i dodatkowo kwotę 60.000 zł oraz nakaz zapłaty z dnia 10.02.2009 r. wydany w sprawie I Nc 8/09 nigdy nie był egzekwowany przeciwko pokrzywdzonym, a wręcz w Porozumieniu z dnia 20.02.2009 r. znajduje się oświadczenie o zrzeczeniu się roszczeń z tego nakazu,

7) D. M. działał w celu uzyskania korzyści majątkowej pomimo, że wniosek taki nie jest uzasadniony na podstawie jakiegokolwiek z przeprowadzonych w sprawie dowodów, w tym nie wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż oskarżony jakkolwiek korzyść majątkową uzyskał i w jakiej wysokości,

8) małżonkowie G. nie mieli wyjścia i wobec stawianych im warunków przez oskarżonego D. M. musieli podpisać Porozumienie z dnia 20 lutego 2009 r. i umowę sprzedaży udziałów, pomimo że oczywistym jest, iż mogli oni wnieść zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, wnosząc o zawieszenie jego wykonalności z uzasadnieniem, że nie podpisali weksla, na podstawie którego został wydany nakaz zapłaty, skoro tak twierdzili, czego jednak nie uczynili, co uznać należy w kontekście prezentowanego przez nich w niniejszej sprawie stanowiska za całkowicie nieracjonalne, gdyż przeciętnie wykształcony i racjonalnie myślący człowiek nie może zakładać, iż możliwym jest skuteczne uzyskanie zasądzonego orzeczenia sądowego i następnie egzekwowanie go na drodze postępowania egzekucyjnego, na podstawie dokumentu, w tym przypadku weksla, który nie został podpisany przez wystawcę,

9) D. M. nabył spółkę (...) Sp. z o.o. w celu wykorzystania jej w przestępnym procederze tj. późniejszym indosowaniu na tą spółkę praw z weksla, przy czym nie jest wiadomym na gruncie treści zaskarżonego wyroku dlaczego indosowanie praw z weksla ma mieć charakter przestępczy, skoro zostało to uczynione w celu dochodzenia przez tą spółkę praw z weksla,

10) odmienna szata graficzna weksla nr (...) niż weksle z lipca 2008 r. a także fakt, iż weksel nr (...) został poręczony przez S. G. a weksle z lipca 2008 nie, świadczą o tym, że weksel nr (...) nie został wystawiony przez G. G., pomimo że jak wyjaśnił oskarżony korzystał on z różnych wzorów weksli w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego nie powinien budzić wątpliwości fakt, iż weksel na tak znaczną kwotę na jaką opiewał weksel (...) był poręczony a weksle na kilka tysięcy złotych poręczenia takiego nie miały,

11) D. M. dochodził roszczeń z weksla nr (...) przeciwko G. G. i S. G., pomimo że jak wynika z ustaleń poczynionych na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego to spółka (...) Sp. z o.o., która nabyła prawa z weksla od D. M. dochodziła tych roszczeń a nie D. M., w związku z czym okoliczność, iż skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego dopiero w 2009 r. nie ma znaczenia dla oceny niniejszej sprawy,

12) D. M. popadł w sprzeczność wyjaśniając przed Sądem, iż przedmiotowy weksel otrzymał wypełniony i podpisany, a w postępowaniu przygotowawczym, że najpierw weksel był podpisany jedynie przez żonę a potem podpisał go G. G., w sytuacji gdy oczywistym jest, że D. M. mówiąc, że weksel był wypełniony odnosił się do samej treści weksla a nie podpisów, gdyż to treść weksla jest decydująca o tym czy weksel jest zupełny w momencie wystawienia czy też nie,

13) D. M. na spotkaniu z A. M. pokazywał weksel nr (...), pomimo że taki wniosek nie jest uzasadniony na gruncie zebranego materiału dowodowego, w tym świadek A. M. nie miał pewności czy chodzi o ten sam weksel,

14) fikcyjność pożyczki na kwotę 4.000.000 zł świadczy o oszukańczym działaniu D. M., pomimo że brak jest w sprawie dowodów na to, że ze sporządzeniem tej pożyczki miał on cokolwiek wspólnego, a ponad to w sytuacji gdy w rzeczywistości pożyczka ta była fikcyjna w Porozumieniu z dnia 20.02.2009 r. doszło jedynie do złożenia oświadczeń woli w zakresie zwolnienia G. G. z tego zobowiązania, co nie miało żadnego znaczenia w zakresie konsekwencji finansowych dla G. G. i S. G., w tym w szczególności nie skutkowało powstaniem po ich stronie jakiegokolwiek szkody i nie powodowało powstaniem po czyjekolwiek stronie jakiegokolwiek przysporzenia,

2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 5 § 2 k.p.k. przez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego D. M., przejawiające się w przyjęciu, iż:

1) oskarżony D. M. podstępnie uzyskał podpisy S. G. i G. G. na wekslu wystawionym na kwotę 710.000 zł, pomimo że wniosek taki nie wynika z treści przeprowadzonych dowodów, w szczególności żaden z dowodów nie pozwala na ustalenie kiedy i w jakich okolicznościach to podstępne uzyskanie podpisów przez oskarżonego miało nastąpić, w tym nie wynika to zeznań S. G. i zeznań G. G., który wręcz stwierdził, iż nigdy wraz z małżonką nie podpisywali się w dwójkę na jakiegokolwiek kartce in blanco na prośbę oskarżonego (zeznania rozprawie dnia 29.01.2016 r. str. 5 protokołu),

2) przedmiotowy weksel był wekslem in blanco, który następnie został wypełniony niezgodnie z wolą wystawców, a nie był wekslem własnym zupełnym już w momencie jego wystawienia, pomimo że opinia kryminalistyczna z zakresu technicznych badań dokumentów wykazała, iż stan materialny dokumentu w postaci weksla nr (...) nie pozwalała na ustalenie w jakiej kolejności naniesiono na jego podłoże zapisy odręczne w formie podpisów „S. G.” i (...) oraz zapisy techniczne - co było pierwsze, a co drugie,

3. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 2 § 2 k.p.k. przez:

1) przyjęcie, iż G. G. nie zaciągnął u D. M. pożyczki w kwocie 710.000 zł oraz pomiędzy G. G. i D. M. nie istniał stosunek zobowiązaniowy wynikający z weksla, gdyż G. G. nie wystawił weksla własnego nr (...), pomimo istnienia wątpliwości co do takiego ustalenia, wyrażające się w zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdzeniu, iż wątpliwym a nie pewnym jest to, że D. M. nie udzielił G. G. pożyczki wekslowej w kwocie 710.000 zł w celu zapłaty przez G. G. zadatku E. K.,

2) przez przyjęcie, iż G. G. w racjonalny i przekonujący sposób uzasadnił źródło pochodzenia środków pieniężnych na zakup przedszkola w wysokości 670.000 zł, twierdząc, iż pożyczki udzielili mu rodzice i rodzina ale nie została zawarta żadna umowa pisemna i nie było żadnego pokwitowania przekazania środków, w sytuacji gdy okoliczność ta nie została w trakcie postępowania dowodowego w żaden sposób zweryfikowana, w szczególności nie przeprowadzono zawnioskowanych przez obronę dowodów z zeznań świadków, to jest osób, które pożyczek tych miały udzielić, a także żaden inny dowód przeprowadzony w ramach postępowania w niniejszej sprawie nie potwierdza tej okoliczności,

4. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 424 § 1 pkt 1) k.p.k. przez przyjęcie w sprawie rozpoznanej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie pod sygnaturą akt III K 9/13 można zaobserwować podobny modus operandi przestępczego działania D. M. jak w niniejszej sprawie, pomimo że brak jest w aktach jakiegokolwiek dowodu, na podstawie którego takie ustalenie można poczynić, a także w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku żadnego dowodu na tą okoliczność nie wskazano.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego D. M. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obrońców oskarżonego okazały się bezzasadne.

Mimo swojej obszerności, a przede wszystkim liczebnej wielości zarzutów, nie przekonują one o swojej trafności. Oceniając działania D. M. zmierzające do przejęcia kontroli nad (...) Liceum Ogólnokształcącym w G. nie można bowiem skupiać się na poszczególnych pojedynczych działaniach, ale oceniać je należy holistycznie.

Nie można tracić z pola widzenia momentu pojawienia się rzekomego weksla, ani okoliczności, z którymi zetknęli się oskarżyciele. Obrońcy nie mają racji zarzucając Sądowi I instancji sprzeczność w ocenach i ustaleniach dotyczących tego, czy G. G. miał zaufanie do D. M. czy też nie. Okoliczności takie mogą bowiem ulegać dynamicznym zmianom. Nie ma sprzeczności w ustaleniu, że w okresie 25.02.2008r. – 9.04.2008r. G. G. ufał oskarżonemu, a już w dniu 19.09.2008r. tak nie było. O sprzeczności można by mówić tylko w sytuacji, gdyby Sąd ustalał istnienie relacji zaufania i nieufności w tym samym momencie. Tymczasem Sąd I instancji bardzo skrupulatnie wskazał, jakie działania D. M. wywołały zaufanie małżonków G., a związane z uzyskaniem atrakcyjnego kredytu, zwiększeniem możliwości finansowania kolejnych akwizycji (w co wkomponowują się działania zmierzające do zwiększenia zdolności kredytowej poprzez szybki obrót pieniędzmi), a późniejszą utratą zaufania i sięgnięciem po pożyczkę do innego źródła. Wobec tego nie był zasadny zarzut 1.2 apelacji adw. M. R. i zarzut 2.4 apelacji adw. A. T..

Wbrew twierdzeniom skarżących w żadnym miejscu uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie znajduje się ustalenie, że G. G. wystawił weksel własny nr (...). Co więcej, Sąd czyniąc rozważania (5 strona od końca uzasadnienia) odnośnie charakteru weksla, wskazał, że w sytuacji, gdy „G. G. nie objął swoją wolą wystawienia weksla, to nie została zrealizowana podstawowa cecha weksla, tj. swoboda jego wystawienia”, co przeczy tezę zarzutów apelacji obu obrońców. W dalszej części Sąd meriti wdał się w rozważania – całkowicie podzielane przez Sąd odwoławczy – odnośnie przyczyn, dla których uznał, że dokument nazwany wekslem własnym (...) nie jest dokumentem autentycznym, chociaż zawierającym autentyczne podpisy obojga małżonków G.. Wbrew też twierdzeniom skarżącego, świadkowie zeznali, że składali podpisy na pustych kartkach na potrzeby starań D. M. o zawarcie umowy kredytu, a nadto raz składali wspólnie podpisy na wekslu w banku do umowy kredytowej (przy okazji zarzucając pracownikowi banku współudział), stąd też nie jest zasadny zarzut dowolności ustaleń w tym zakresie. Z tego względu nie są zasadne zarzuty 1.1 i 2.1 z apelacji obrońcy adw. M. R. oraz zarzut 2.1 apelacji obrońcy adw. A. T.. W sytuacji, gdy sam oskarżony nie był w stanie konsekwentnie wskazać, w jakich okolicznościach otrzymał druk później użyty jako weksel i czy nosił on podpis G. G. nie sposób mówić o obrazie art. 5 i 7 k.p.k. przez Sąd I instancji. Trzeba też pamiętać, że to wolą D. M., który zbył ten „weksel” na rzecz N. G. było uczynienie tego dokumentu wekslem i wypełnienie go niezgodnie z wolą osób, których autentyczne podpisy na nim się znajdowały. To czyni zarzuty 1.12 i 2.2 apelacji adw. M. R. niezasadnymi. W sytuacji zaś, gdy Sąd przyjął – w ślad za opinią grafoskopijną z innego postępowania – autentyczność podpisów G. G. i S. G., a żadna ze stron nie wносиła o przeprowadzenie dodatkowego dowodu na okoliczność braku możliwości ustalenia daty jego powstania, nie doszło do obrazu art. 167 k.p.k. z urzędu, co podnosił adw. A. T. w zarzucie 2.7 swojej apelacji.

Rację ma również Sąd I instancji ustalając, że gdyby wyjaśnienia oskarżonego polegały na prawdzie, powinien on podjąć działania zmierzające do zabezpieczenia swoich roszczeń najpóźniej we wrześniu 2008r., a nie w styczniu kolejnego roku. Ta natomiast data wiąże się z obawą utraty subwencji oświatowej, gdyż organem prowadzącym szkołę pozostawał nadal m.in. G. G., który został pozbawiony możliwości jej prowadzenia. Stąd działania zmierzające do przymuszenia G. G. do wyzbycia się reszty udziałów w (...) i wystąpienia o wypłatę subwencji na rzecz spółki.

Sąd odwoławczy nie podziela zarzutów dotyczących oceny działania D. M. i G. G. polegających na przelaniu kwoty 210.000 złotych, 260.000 złotych i 240.000 złotych przez D. M. na konto G. G., następnie wypłatę ich przez G. G., zwrot D. M. i wpłata ich przez D. M. na swoje konto.

Sąd Okręgowy w Szczecinie nie dopuścił się ani dowolności w ocenie przedstawionych dowodów, ani błędu w ustaleniach faktycznych, gdy dokonywał analizy zarówno niebudzących wątpliwości weksli na 35.000 złotych (k. 929) i na 5.000 złotych (k. 931), jak i kwestionowanego weksla na 710.000 złotych (kopia na k. 404). Pierwsze dwa weksle zawierały dyspozycje wekslowe, mimo że łącznie opiewały na 5% wartości weksla (...), który takiej dyspozycji nie zawierał. Oba weksle z lipca 2008r. zostały spłacone w listopadzie 2008r., zatem spłaty tej oskarżony nie zarachował na poczet rzekomo wcześniejszego weksla z lutego 2008r. Gdyby rzeczywiście weksle z lipca 2008r. zostały wystawione po wekslu z lutego, pierwszy z nich nie powinien nosić liczby 01, a zastosowanie ciągłej numeracji (...) i (...) również przemawia przeciwko wiarygodności wersji D. M.. Ma też rację Sąd meriti, gdy podniósł, że weksle z lipca 2008r. wyglądają zgoła odmiennie od weksla z lutego. Zatem, gdy zsumuje się wszystkie te okoliczności i doda do nich zeznania A. M. (1) wynika z nich, że istniał dokument, na którym znajdowały się podpisy obojga małżonków G. i nie był on wypełniony jako weksel własny w chwili, gdy D. M. okazał go A. M.. Dlatego Sąd uznał za niezasadne zarzuty 1.5 i 1.10 apelacji obrońcy adw. M. R..

Oczywiście A. M. nie był w stanie powiedzieć, czy był to ten sam dokument, który przedłożono w sądzie jako weksel (...), ale był to taki sam dokument. Świadek nie widział całego ciągu zdarzeń od jego okazania do chwili złożenia do sądu, ale nie ma wątpliwości, że gdyby w styczniu 2009r. weksel (...) istniał zostałby on okazany A. M. jako reprezentującemu G.. Ciąg ocen jaki sformułował Sąd I instancji jest zatem rozsądny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego, a zatem chroniony jest przez zasady oceny dowodów wyrażone w art. 7 k.p.k. Dlatego Sąd nie dopatruje się zasadności zarzutu 1.13 apelacji adw. M. R. i zarzutu 2.2 apelacji adw. A. T..

Obrońcy oskarżonego mają oczywiście rację, że do sądu cywilnego nie wystąpił oskarżony, ale spółka (...). Tyle, że – w ocenie Sądu I instancji – działanie oskarżonego, który w drodze indosu przeniósł na spółkę swoje uprawnienia służyło tylko temu, by oskarżycieli posiłkowych pozbawić możliwości podnoszenia zarzutów przysługujących im osobiście. Gdyby przeniesienie praw z weksla nastąpiło w innym celu, nie doszłoby w dniu 20 lutego 2009r. do cesji zwrotnej przelewającej (...) na rzecz D. M. wierzytelności z nieprawomocnego nakazu zapłaty, tym bardziej, że za indosem i cesją zwrotną nie poszły realne przeniesienia środków pieniężnych. Wbrew zarzutowi 1.9 apelacji adw. M. R. Sąd nie dopatrywał się przestępności samego indosowania weksla, ale sposobu wykorzystania tej instytucji prawnej w całym przestępnym działaniu D. M.. To zaś powoduje niezasadność również zarzutu 1.11 tej apelacji.

Nie mają racji obrońcy oskarżonego podnosząc, że przecież nie doszło do zapłaty wierzytelności wynikającej z weksla. Tyle, że nie dostrzegają, iż przypisany oskarżonemu czyn to tzw. oszustwo sądowe, polegające na tym, że na skutek wprowadzenia w błąd to sąd dokonuje rozporządzenia mieniem oszukanego poprzez wydanie orzeczenia opartego na nieprawdziwych przesłankach. Posiadając nakaz zapłaty spółka (...), a po cesji zwrotnej – D. M. posiadali element nacisku w negocjacjach z G. G. na temat odkupu pozostałych udziałów w Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym i dodatkowo rezygnacji z uprawnień organu prowadzącego szkołę. To zaś było wymogiem uzyskania subwencji oświatowej, bez której prowadzenie szkoły było ekonomicznie nieopłacalne. Stąd powiązanie początku roku budżetowego z działaniem D. M., naciskiem na przeniesienie tych uprawnień w toku negocjacji. Bez wprowadzenia sądu w błąd oskarżony nie uzyskałby nakazu zapłaty, a bez niego – jego pozycja w toku negocjacji byłaby nieporównywalnie słabsza. Dzięki posiadaniu takiego elementu nacisku jakim był nakaz zapłaty, małżonkowie G. sprzedali swoje udziały za połowę ceny nominalnej, podczas gdy wartość samych nieruchomości obliczana była w milionach złotych. Istniała zatem szkoda materialna będąca wynikiem łańcucha przyczynowo–skutkowego zapoczątkowanego wystawieniem nieprawdziwego dokumentu zatytułowanego weksle (...). W związku z tym zarzuty 1.6 i 1.8 z apelacji adw. M. R., a także 1.1 oraz 3 tiret trzecie i czwarte z apelacji adw. A. T. zostały uznane za niezasadne. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie pozostaje kwestia zwolnienia z fikcyjnej pożyczki na kwotę 4 milionów złotych, zwolnienie z niej wskazywało tylko na korzystność Porozumienia z 20.02.2009r. dla małżonków G.. Dlatego zarzut 1.14 apelacji adw. M. R. nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Różnica między wartością, za którą

małżonkowie G. zbyli swoje udziały w spółce (...), a wartością samego majątku nie została ustalona precyzyjnie, ale pozwala na przyjęcie, że zasądzona nawiązka, która zastąpiło obligatoryjne naprawienie szkody nie została zasądzona z naruszeniem art. 46 § 2 k.k. i pozwole na dochodzenie w przyszłości kwoty pozostałej szkody z potrąceniem wartości zapłaconej nawiązki, co czyni niezasadnym zarzut 1.2 apelacji adw. A. T..

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd na 4 stronie od końca ustalił, że doszło ze strony D. M. do działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, tym bardziej, że Kodeks karny nie wymaga by było to działanie na korzyść oskarżonego, ale także na rzecz innej osoby, w tym przypadku – (...) sp. z o.o. Dlatego zarzut 1.7 apelacji adw. M. R. był niezasadny.

Wreszcie, na co słusznie zwracają uwagę pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych, nawet gdyby istniało zobowiązanie z tytułu weksla, w chwili występowania do sądu o nakaz zapłaty, zobowiązanie to zostało już spłacone. Sąd I instancji poczynił bardzo precyzyjne ustalenia dotyczące dat przelewów pieniędzy przez D. M. w kwocie 210.000 złotych w dniu 22 lutego 2008r., 260.000 złotych w dniu 29 lutego 2008r. i 240.000 złotych w dniu 14 marca 2008r. Po dokonaniu tych przelewów D. M. telefonował do G. G. i umawiał się z nim przy Oddziale Banku (...) przy Pl. (...) w S.. Różnorodnie ocenił tę sytuację Sąd I instancji wskazując, że gdyby pieniądze pochodziły z innego źródła aniżeli zwrotu pieniędzy od G. G., to oskarżony mógłby je wpłacić w G., a nie musiał facytować się do S.. Rzeczywiście, D. M. obracał gotówką w dużej wartości, ale poza wpłatami zwrotnymi od G. G. kwoty te opiewały na dużo mniejsze wartości. G. G. wskazywał też okoliczności, z których wynikało, że D. M. przy drugiej i trzeciej transzy wpłacił mniejszą kwotę pieniędzy, aniżeli zwrócona mu przez G. G. tłumacząc to innymi potrzebami finansowymi. W związku z tym nie były zasadne zarzuty 1.3, 1.4 i 3.1 apelacji obrońcy adw. M. R., a także zarzuty 2.3 oraz zarzuty 3 tiret pierwsze i drugie apelacji adw. A. T..

Sąd odwoławczy nie podziela poglądu skarżących, iż doszło do obrazy przepisów postępowania poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, na okoliczność, czy obrót środkami opisany przez G. G. dawałby podstawy do wystąpienia o kredyt obrotowy. Słusznie Sąd I instancji zauważa, że chodziło tu o przekonanie oskarżyciela, iż taki efekt osiągnie, a nie o to, czy na pewno tak by się stało. Przyznanie kredytu jest też na ogół ocenne, wobec tego opinia biegłego nie dałaby odpowiedzi na tak postawione pytanie nie obciążonej pewnym ryzykiem. Dlatego Sąd odwoławczy nie dopatruje się podnoszonej obrazy przepisów postępowania w zarzucie 2.6 apelacji obrońcy adw. A. T..

Poza zakresem orzekania pozostawał zarzut 3.2 apelacji obrońcy adw. M. R. i zarzut 2.5 apelacji obrońcy adw. A. T., gdyż przedmiotem zarzutu nie było pochodzenie kwoty 670.000 złotych, które uzyskał G. G. na zakup przedszkola. Okoliczności te nie mieszczą się w znamionach czynu przypisanego D. M..

Sąd nie podziela zarzutu 2.9 apelacji adw. A. T. jakoby doszło do obrazy art. 393 § 3 k.p.k. poprzez brak oceny prywatnej opinii według zasad właściwych dla badania opinii biegłych sądowych. Sąd dopuścił prywatną opinię na podstawie przywołanego przepisu, a nie na podstawie art. 193 k.p.k., gdyż nie była to opinia powołana przez organ prowadzący postępowanie i miał rację. Uzasadnił zaś, dlaczego uznał ten dowód za nieprzydatny, gdyż co do zasady nie przeprowadza się dowodów na okoliczność prawa, chyba że chodzi o prawo obce, niezrozumiałe dla osób praktykujących prawo polskie. W związku z tym zarzut ten był nietrafny.

Wreszcie ostatni z zarzutów apelacji adw. M. R. (oznaczony jako 4.) dotyczył kwestii obrazy przepisów postępowania tj. art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. przez przyjęcie w sprawie rozpoznanej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie pod sygnaturą III K 9/13 można przyjąć podobny modus operandi D. M. jak w niniejszej sprawie, pomimo że brak jest w aktach jakiegokolwiek dowodu, na podstawie którego takie ustalenie można poczynić, a także w uzasadnieniu żadnego dowodu na tę okoliczność nie wskazano. Sąd odwoławczy stoi na stanowisku, że obraza art. 424 k.p.k., poza przypadkami logicznej sprzeczności między wyrokiem a uzasadnieniem, nie może wpływać na treść wyroku, gdyż to wyrok zapada wcześniej, a uzasadnienie sporządzane jest później. Jedyne zarzut jaki jest zasadny w obu apelacjach to zarzut obrazy art. 168 k.p.k. w zakresie jednego z obrońców występujących w tej sprawie. Jak wskazał prokurator, w sprawie III K 9/13 występował ten sam oskarżony, ten sam prokurator i jeden z dwóch występujących w tej sprawie obrońców. Między nimi nie mogło dojść do obrazy art. 168 k.p.k., gdyż znali okoliczności obu spraw. Tylko zatem

drugi z obrońców mógłby skutecznie podnosić, że Sąd nie zwrócił uwagi na to, że zamierza taki dowód dopuścić. Nie ma to jednak wpływu na treść wyroku, jako że nie pozbawiło oskarżonego możliwości obrony, gdyż zarówno oskarżony, jak i drugi obrońca te okoliczności znali. Poza tym, na str. 27 uzasadnienia zaskarżonego wyroku znajduje się jednozdaniowy akapit o treści: „Zwrócić w tym miejscu należy uwagę na fakt znany Sądowi z urzędu, że podobny modus operandi w przypadku przestępczego działania D. M. można było zaobserwować w sprawie rozpoznawanej przed Sądem Okręgowym w Szczecinie o sygn. akt III K 9/13 (utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 maja 2016r.)”. Ani Sąd nie kontynuuje tego wątku, ani nie wywodzi z tego żadnych okoliczności ani korzystnych, ani niekorzystnych dla oskarżonego. Samo zatem przywołanie tej okoliczności, a w związku z tym uchybienie art. 168 k.p.k. nie wpływa w zakresie jednego z obrońców w żaden sposób na treść zaskarżonego wyroku.

Dlatego na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. uznając nietrafność zarzutów apelacji obrońców oskarżonych w stopniu wpływającym na treść wyroku i nie znajdując podstaw do wyjścia poza granice zaskarżenia, Sąd Apelacyjny w Szczecinie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 4, art. 3 ust. 1 i art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) nie znajdując podstaw do zwolnienia oskarżonego od ich ponoszenia.

(Andrzej Wiśniewski) (Maciej Żelazowski) (Grzegorz Chojnowski)